

Julie Lythcott-Haims

CUM SĂ CREȘTI UN ADULT

Pregătește-ți copilul pentru succes

CUPRINS

Introducere	9

Partea I CE FACEM ACUM

CAPITOLUL 1. Veghem să fie în siguranță și sănătoși	23
CAPITOLUL 2. Le oferim oportunități	50
CAPITOLUL 3. Le suntem alături	71
CAPITOLUL 4. Sucombarea în fața cursei înarmării care este admiterea la facultate	88
CAPITOLUL 5. În ce scop?	113

Partea a II-a DE CE TREBUIE SĂ ÎNCETĂM IMPLICAREA PARENTALĂ EXCESIVĂ

CAPITOLUL 6. Copiilor noștri le lipsesc deprinderile de viață esențiale	119
CAPITOLUL 7. Au fost afectați psihologic	133
CAPITOLUL 8. Devin dependenți de „drogul studiului“	155
CAPITOLUL 9. Le distrugem perspectivele de angajare	164
CAPITOLUL 10. Implicarea parentală excesivă ne epuizează și pe noi	180
CAPITOLUL 11. Procesul de admitere la facultate este nefuncțional	193

Partea a III-a
O ALTĂ CALE

CAPITOLUL 12. Argumente pentru o altă cale	213
CAPITOLUL 13. Pune-le la dispoziție timp nestructurat	224
CAPITOLUL 14. Învață-i deprinderi de viață	239
CAPITOLUL 15. Învață-i să gândească	259
CAPITOLUL 16. Pregătește-i pentru muncă suștinută ..	286
CAPITOLUL 17. Lasă-i să-și traseze propriul drum ..	309
CAPITOLUL 18. Normalizează problemele	334
CAPITOLUL 19. Formează-ți o mentalitate mai deschisă despre facultăți	357
CAPITOLUL 20. Ascultă-i când îți vorbesc	385

Partea a IV-a
SĂ ÎNDRĂZNIM SĂ FIM ALTFEL DE PĂRINȚI

CAPITOLUL 21. Recuperează-ți sinele	405
CAPITOLUL 22. Fii părintele care vrei să fi	421
Concluzie	443
Note	449
Bibliografie	477
Mulțumiri	495
Indice	499

PARTEA I

Ce facem acum

CAPITOLUL 1

Veghem să fie în siguranță și sănătoși

Iată cum începe

Copilăria este etapa de viață cea mai studiată, iar creșterea și educarea copiilor ocupă mult loc pe rafturile oricărei librării decente. Ideea fundamentală pentru orice părinte atent (și *cu toții suntem atenți*) este că noi suntem cei care trebuie să-i ferească de pericole, să se ocupe să fie în siguranță. Este esențial. Este un fapt biologic.

Printre fotografiile din albumul fiului meu Sawyer, există una de când avea șapte luni și în care se uită fix la aparatul de fotografiat, fără să zâmbească. Aparatul a prins doar imaginea unui copilaș care stătea înclinat într-o parte pe un tobogan, dar îmi amintesc că mâinile mele puternice îl sprijineau fără să mă văd în fotografie.

Era prima oară când Sawyer mergea în parc, prima dată când s-a dat pe tobogan și, uitându-mă acum la fotografie, încă mă mai aud pe mine și pe soțul meu ciripind în cor: „Nu-ți face griji, puiule, suntem largă tine“. După figura fiului meu, nu s-ar zice că am fost foarte convingători.

Când privesc fotografia, îmi reamintesc groaza pe care am simțit-o în acea zi, când fiul meu stătea cocoțat în vârful acelui

tobogan mic. Nu putea fi la mai mult de un metru deasupra pământului, iar eu și soțul meu ne aflam de o parte și de alta a lui, dar tot ne făceam griji. Oare avea să-i fie teamă lui Sawyer să parcurgă acea distanță mică? Avea să ajungă jos, să cadă fleoșc pe terenul elastic și, poate, să se lovească la cap? Ar fi putut avea o experiență neplăcută, pe care am fi putut – *ar fi trebuit* – să o evităm?

De-a lungul anilor, când mă cuibăream cu Sawyer pe canapea și ne uitam la fotografiile din prima lui copilărie, caracterizam echipa din ochii lui ca aparținându-i. Dar acum, după atât de mulți ani, mă întreb dacă nu cumva copilașul meu reflectă ceea ce a văzut în ochii tatălui său și în ai mei. Cum face un părinte să parcurgă spațiul din punctul în care dorește cu disperare să protejeze un copilaș în punctul în care să-l lase să pătrundă în lumea care îl aşteaptă?

Prevenirea accidentelor

Într-o lume a abundenței și a tehnologiei avansate, ne simțim în stare să luăm măsuri astfel încât să nu existe nici un copil rănit în nici un fel și avem încredere în capacitatea de a ne exercita controlul în acest sens. Într-adevăr, am făcut lumea mult mai sigură, mai previzibilă și mai blândă cu copiii. Aceasta începe cu momentul în care bebelușii noștri se află în uter, loc unde este monitorizat fiecare aspect al sarcinii. După ce se nasc, copiii noștri intră în case complet securizate pentru protecția lor.

Am făcut și lumea din afara caselor noastre căt se poate de sigură pentru copii. Între 1978 și 1985, toate statele americane au promulgat legi care prevedea existența scaunelor speciale pentru copii în mașină, iar centura de siguranță obligatorie a urmat imediat.¹ Aceste legi au însemnat sfârșitul atât de iubitorilor libertății – cum era mașina combi a familiei, „de demult“ –,

dar obiectivul de a salva viețile copiilor era cu mult mai important. În același timp, American National Standards Institute a aprobat prima cască de protecție standard pentru bicicletă și, în 1994, peste o treime din populația Statelor Unite intra sub incidența legii privind obligația purtării căștii de protecție pe bicicletă. Eforturile de a proteja copiii au condus și la o creștere a folosirii căștilor de protecție, a cotierelor și a genunchierelor pentru patinajul pe rotile, patinajul pe gheată și skateboard. Fără îndoială, aceste legi și practici au salvat vieți.

Noi, părinții, am dus lucrurile puțin mai departe, funcționând personal ca amortizoare și garduri de protecție între copiii noștri și lume, ca și cum copiii ar fi total în siguranță, atât timp cât suntem prezenți. La asta mă gândeam zilele trecute, când am văzut un părinte și un copil traversând strada împreună – putea fi vorba despre orice oraș mare sau mic. Mama pășea cu încredere. Fiul ei, un puști de vreo opt ani, avea căști în urechi și era cu ochii ațintiți pe telefon. Mama s-a uitat în stânga și în dreapta și în stânga încă o dată și apoi a traversat intersecția împreună cu puștiul. Acesta nu a ridicat nici o clipă ochii. La puțin timp după aceea, am citit despre un produs numit MiniBrake pentru bicicletele copiilor, care permite părintelui să acționeze o frână de pe roata din spate prin intermediul unei telecomenzi, în cazul în care copilul se apropie de o stradă aglomerată.

Scoala este primul loc esențial unde copiilor li se oferă oportunități de dezvoltare intelectuală, dar simplul fapt de a-i duce acolo și a-i aduce înapoi dă naștere unor probleme de siguranță. Rezolvăm acest lucru fiindu-le alături cât de mult permite logistică.

Când copiii noștri sunt mici, mulți dintre noi îi însotesc la școală, pentru a se asigura că sunt în siguranță, și, adesea,

le cărăm bagajul, pentru a le fi mai ușor. Recent, m-am amuzat grozav văzând un tată cu un ghiozdănel mic, roz pal, prins de umerii lați, parcurgând pe bicicletă cele trei străzi spre casă de la școala primară, având-o în față pe fiica sa, care avea până în șapte sau opt ani. Era adorabil. Dar, în după-amiaza aceea și în multe alte după-amieze de până atunci și de după aceea, m-am întrebat: *Când este copilul suficient de mare pentru a-și duce propriile lucruri? și Ce grad de independență este potrivit pentru un copil de școală primară?* Văzând părinții atât de aproape în vecinătatea școlilor primare din orașul meu, mi-am propus să cercetez cât de extinsă ar putea fi această tendință.

Am vorbit cu o mămică, Lora, dintr-o suburbie din Ohio, care mi-a povestit despre o mamă care își însوtea copilul de clasa a treia în autobuzul școlii, în fiecare zi. Și, da, copilul este sănătos și întreg. Mi-a spus despre un tată care parurge pe bicicletă un drum de aproape doi kilometri spre și de la școală, cu fiica sa în brațe; părea să fie exact ca acela cu ghiozdănelul roz din orașul meu, cu diferența că fiica sa era în clasa a șasea. Chiar și când școala este la doi pași și cu toate că emisiile de carbon sunt o problemă din ce în ce mai mare, mulți dintre noi ne ducem copiii la școală cu mașina. Adesea, nu-i conducem numai până la intrarea în școală.

Am vorbit cu o prietenă de familie pe care o cheamă Ellen Nodelman și care, începând din anul 1969, a lucrat făcând cinstite instituției Rockland Country Day School, o școală particulară cu program de la creșă până la clasa a douăsprezecea, situată pe partea cealaltă a râului Hudson față de Manhattan, în orașul Congers, New York. Ellen și-a început activitatea ca profesor la catedra de limbă engleză a RCDS, apoi a continuat să predea și să ocupe funcția de decan de studii și consilier pentru orientare academică. În cursul celor peste patruzeci de ani în care a avut

aceste roluri, ea a fost martor direct al fenomenului în creștere al prezenței părinților la intrarea în școală și dincolo de aceasta.

Jumătate dintre copiii de la RCDS vin cu autobuzul școlar, „iar mai bine de jumătate dintre copiii care *ar putea* lua autobuzul sunt aduși de părinți cu mașina“, spune dna Nodelman. În loc să-i lase în fața școlii, părinții unora dintre copiii mai mici intră cu copilul în școală uneori, iar alții doresc să intre cu ei și în clasă. „Încercăm să nu-i lăsăm să treacă de holul principal. Dacă ar fi după ei, ar petrece întreaga zi în clasă, cu copiii.“ Si adaugă: „Au fost câțiva care ne-au și cerut acest lucru“.

Și, apoi, mai este și telefonul mobil – un element destul de recent al comunicării dintre părinți și copii încât să nu fi *produs* survolare parentală, dar care în mod cert facilitează capacitatea de a survola dacă tendința persistă. Cercetătorii îl numesc „cel mai lung cordon ombilical din lume“.²

Să luăm, de exemplu, mama unui elev de liceu din Beverly Hills, care a insistat ca fiul ei să îi trimită SMS în fiecare oră pe drumul spre și dinspre plajă, unde ieșise cu prietenii. Ceea ce o speria era drumul cu mașina, nu boogie boarding în Oceanul Pacific. Sau părintele studentei de la Stanford care a luat legătură cu universitatea crezând că fiica sa dispăruse, pentru că nu mai știa nimic despre ea de o zi întreagă. Sau părintele unui student de la un colegiu american, care făcea parte dintr-un program de studii în străinătate în Noua Zeelandă, care l-a sunat pe directorul programului, teribil de îngrijorat că fiul său nu mai răspunse la telefon de când s-a întors din drumeția în munți (știa că se întorsese în tabără, pentru că îl urmărește prin GPS).

Vigilența parentală și tehnologia amortizează lumea pentru copiii noștri, dar nu vom fi mereu prezenți pentru a sta de pază. Creșterea copilului astfel încât să devină un adult independent este imperativul nostru biologic, iar conștiința de sine în